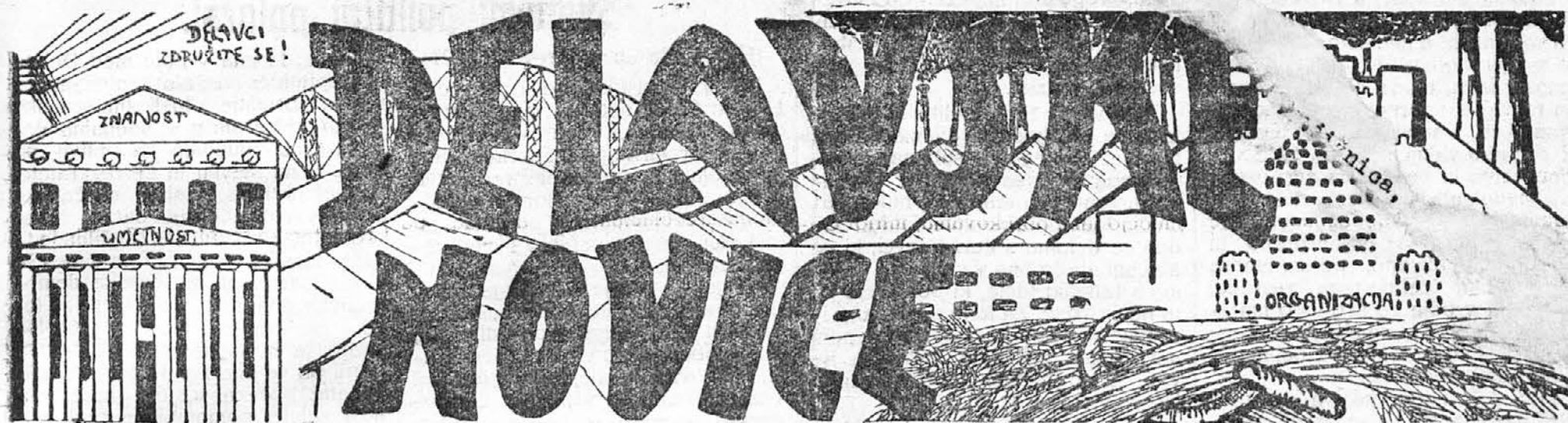




Izhajajo vsak petek. — Uredništvo in upravnništvo (začasno): Ljubljana, Knafljeva ulica 18. — Naročnina za mesec 6 Din, četrtletno 18 Din.

Štev. 14.

Glavni urednik: VLADISLAV FABJANČIČ.

Leto III.

Proletariatu Slovenije!

21. januar letošnjega leta bi bil lahko zgodovinski dan za proletarijat Slovenije in Jugoslavije. 159 delavskih in kmetijskih delegatov je z velikanskim navdušenjem sklenilo ta dan ustanovitev enotne politične proletarske fronte, ki bi bila proletarijat Slovenije in Jugoslavije rešila iz sedanjih onemoglosti in ga pripeljala k stari moči in slavi. Kapitalisti so se ustrašili prebujenja slovenskega proletarijata in so napeli vse moči, da se enotna fronta podere. Z denarjem in s piškavimi obljubami so odcepili en del voditeljev. Mogočnega proletarskega gibanja v Sloveniji pa so se ustrašili tudi tisti elementi v Belgradu in Zagrebu, ki sicer silno radi operirajo s »čisto revolucionarnimi gesli«, ki pa so s svojo nespametno politiko in s svojo pogrešno taktiko pogladi nekdanjo tako velike in močne organizacije proletariata na rob prepada. Ti laži-revolucionarji niso nikoli želeli močnega delavskega pokreta v Sloveniji, ker bi ta prinesel konec njihovi pogubonosni komandi nad jugoslovanskim proletariatom. Da oslabijo delavsko gibanje v Sloveniji, so se vrgli nadenj z istimi sredstvi kot kapitalisti. Za hrblom izvrševalnega odbora SSDL so sklicali nekaj kongres v sredini aprila, ki se ga je udeležilo le malo delavcev. Ko se je sklepal prenapet pristop k belgrajski komandi »revolucionarnih« fraterjev, je bilo navzočih le še kakih 10 ljubljanskih delavcev, maloštevilni zunanji delegati so z bojem v duši že odšli. Niso mogli razumeti, kako je mogoče tako hitro menjati svoje prepričanje, niso mogli zapopasti, da se isti sodrugi, ki so še pred par meseci z velikanskim navdušenjem predlagali in glasovali za ustanovitev enotne fronte, sedaj posmehujejo svojemu lastnemu delu. Kakšna razlika v razpoloženju proletariata dne 21. januarja in ob puču v aprilu mesecu!

Trezni sodrugi so s strahom v duši gledali na ta puč. Videli so v naprej, da pelje proletarijat Slovenije v nemoč, v pogubo. Vendar smo hoteli pokazati, da nam je samoljubje tuje, da nečemo slediti tistim, ki izzivajo bratovski boj v delavskih vrstah. Prepustili smo torej novemu vodstvu popolnoma prosto polje dela, nismo se hoteli vtičati v njegovo početje, nismo ga niti z mezinčcem ovirali. Zato nosijo oni, ki so izvršili aprilski puč v stranki, tudi vso odgovornost.

Zalibog so se naše temne slutnje le prehitro uresničile. Mnogo dobrega proletarskega elementa je postalo pasivno, brezbržno, veliko jih je celo odpadlo od delavskega gibanja; pri onem, kar je še ostalo, je sledil polom za polomom, poraz za porazom: neuspeli enodnevni štrajk železničarjev in javnih nameščencev, polom stavke v mariborski železniški delavnici in, kar je še najhujše, — krah velikega rudarskega štrajka. Slabše, kot je po sedem-mesečni »revolucionarni« akciji na-

ših pučstov, pač ne more biti za proletarsko gibanje.

Ko so se naši železničarji in rudarji junaško borili za svoj kruh in za obstoj, je vladalo na Hrvaškem in v Srbiji popolno zatišje. Nobene prave podpore, kaj še le realna pomoč s simpatijsko stavko! Tisti, ki so se, zahvaljujoč se vladnemu terorju, polastili ostankov delavskega pokreta v Belgradu in Zagrebu, se sedaj smejejo v pest. Dosegli so svoj cilj: oslabitev delavskega gibanja v Sloveniji, ki jim je potrebna za popolno komando.

Zato pa sedanjemu obupni položaju, ko leži poražen navzlec svoji hrabrosti in požrtvovalnosti najmočnejši steber osvobodilnega proletarskega gibanja v Sloveniji — rudarski proletarijat, greni dušo in krči pest jeze nam, ki smo tekmo več let vložili vse sile, vso svojo energijo in ves idealizem v delo za mogočen, organiziran, svoboden delavski razred. Daljnega razhajanja ne smemo več gledati, naj stane kar hoče. Zato se navzlec ogromnim žrtvam in težkostem pojavljamo s starimi »Delavskimi Novicami«, ki bodo visoko držale rdeči prapor prebujenja k novi moči, k silni organizaciji delavskega razreda.

V bivši Avstriji se s sodrugom Lovrom Klemenčičem in s tolikimi živimi in mrtvimi tovariši nismo strahili vzdigniti revolucionarne zastave za razrušenje habsburške tiranije. Kri naša in naših tovarišev priča, da so našim besedam sledila tudi naša — dejanja.

V Jugoslaviji smo nadaljevali naš revolucionarni pokret. S sodrugom Klemenčičem in Guštinčičem in z aktivno podporo zavednih zaupnikov smo navzlec obupnemu nastopu v Vukovaru in v Sloveniji sedanjega voditelja »levorevolucionarne« struje in njegovih ožjih pristašev ustanovili v Sloveniji **Komunistično Stranko Jugoslavije**. Osvoboditev proletarijata izpod kapitalističnega jarma in novo, boljše človeštvo je bil naš vzvišeni cilj. Kje leži krivda, da je ta mogočna zgradba padla v nemoč, bo povedala zgodovina.

Nato se je pojavil pokret »Delavskih Novic« ob najaktivnejšem sodelovanju vseh sodrugov, ki so ostali zvesti osvobodilni proletarski misli. Ustvarile so se nove, močne organizacije. Zveza Rudarskih Delavcev s svojimi 7000 člani ob času svoje moči, je živ spomenik te nove dobe.

Prišel pa je puč in polom. Obup pa ni prišel v nas. Čaka nas novo delo, nove naloge. Lotili se jih bomo z neustrašenostjo in s trdno voljo zmage.

Obnovitev mogočnega delavskega gibanja v Sloveniji in Jugoslaviji je naše geslo. Enotna strokovna, gospodarska in politična organizacija delavskega razreda bo vstala iz sedanjih razvalin. Prispevati k temu vzvišenemu delu je naloga »Delavskih Novic«.

Na delo, sodrugi! Naj živi proletarski razred in njegove enotne bojne organizacije! V boj za zmago Dela nad Kapitalom!

VLADISLAV FABJANČIČ,
bivši poslanec Komunistične Stranke Jugoslavije, bivši urednik »Rdečega Praporja« in »Delavskih Novic«.

S prihodnjo številko začno »Delavske Novice« prinašati največji socialni roman slavnega francoskega pisatelja

Emila Zola:

„Germinal“.

V njem se opisujejo prvi začetki velikih socialnih bojev med Delom in Kapitalom, kakor tudi razne struje, ki še danes obstoje med delavstvom: anarhizem, komunizem, reformizem. Po veliki zadnji slavlki bo zlasti slovenske rudarje zanimal nedosežni opis splošne rudarske stavke v severno-francoskih rudnikih, ki jako živo spominja na naše težke boje. Vsa beda, ves obup, pa tudi vse hrepenenje in težnja k luči in k svobodi delavskega razreda je orisana v »Germinalu«. Jasne pa so tudi vse napake in vse zablode, ki zavirajo pot proletariata.

Iz uredništva:

Vsem naročnikom.

»Delavske Novice« so pred šestimi meseci prenehale izhajati vsled gmočnih težkoč, v katere so zapadle, noseč vse stroške agitacije Stranke Delovnega Ljudstva pred volitvami v državni zbor. Pokrajinski odbor »Nezavisne Delavske Stranke Jugoslavije« je pač prevzel vsa aktivna Stranke Delovnega Ljudstva, ni pa poravnal tudi vseh pasivnih obveznosti, dasiravno je tako sklenila konferenca zaupnikov. Kako so vodilni organizacijami in z vsem moralnim bogastvom, ki so jim ga zapustile »Delavske Novice«, o tem o pravem času in na pravem prostoru.

S pomočjo izredne požrtvovalnosti naših somišljenikov »Delavske Novice« zopet izhajajo. Zastopale bodo ista načela in iste ideje, ki so jih branile tako neustrašeno v najtežjem času za delavski razred. V splošni politični krizi, v kakršni se nahaja današnja družba, v strašni razkosanosti, razcepljenosti in nemoči in pod terorjem, v katerem se nahaja delavski razred, je neobhodno potrebno, da najzavednejši del delavnega ljudstva mest in vasi najde trdne opore v svojem glasilu, ki bo javno, resnično in objektivno slikalo ta položaj ter pokazovalo pota, po katerih ima biti usmerjen boj delavskega razreda, da doseže svojo zgodovinsko nalogo: ustvaritev nove človeške družbe.

Svetovni dogodki, kakor tudi važ-

ne izpremembe političnega položaja v SHS državi in na Balkanu so bolj jasno kot vse besede potrdile pravilno politično koncepcijo »Del. Novic«, Dogodki zadnjega časa vedno bolj potrjujejo tudi pravilno taktiko, katero je od nekdaj zastopalo uredništvo »D. N.«, taktiko, ki je rezultat globokega prepričanja in 15 letne izkušnje v vojni in revoluciji.

Politika proletarskega razreda ne sme biti kot letanje veš, ki se zaletuje v luč, čim ona zažari, in se skrije, čim ona ugasne.

Od vseh strani smo dobili toliko vzpodbujajočih nasvetov in pisem, da smo prepričani, da bodo »Delavske Novice« ostale to, kar so bile: glasilo najzavednejšega delavstva Slovenije.

Dve taktiki.

(Abc politike.)

Od kar obstoja organizirana človeška družba, obstoja organizirani politični boj med posameznimi razredi. Moč in vpliv posameznega razreda v političnem boju zavisi: 1. Od materialne podlage, ki mu jo daje njegova vloga v proizvodnji. 2. Od zavednosti in sposobnosti, ki se zrcali v njegovih organizacijah. 3. Od njegove strategije, taktike, ki se zrcali v njegovem vodstvu.

Delavno ljudstvo Slovenije ima materialno podlago, da postane močan in vpliven ter na ta način revolucionaren faktor družbe. Saj ono tvori ogromno večino naroda in je njegova vloga v produkciji odločilna. Obstojajo torej objektivni predpogoji za moč in vpliv delavskega razreda.

Delavno ljudstvo Slovenije je slabo organizirano. Ono ni kompaktno v enem taboru, temveč so njegove politične, kulturne in gospodarske organizacije razdrobljene in razkosane, kakor čete in bataljoni razbite vojske. To je znak, da je glavni vzrok nemoči in brezvpliva delavnega ljudstva slaba strategija, napačna taktika, ki jo inspirira in izvaja njegovo vodstvo.

Zato mora proletarijat Slovenije, kot najnaprednejši in najmočnejši revolucionarni faktor v SHS državi, posvetiti svoji strategiji posebno pažnjo.

Med proletariatom je še mnogo buržuazne ideologije o taktiki: To je takozvana oportunistična metoda, ki jo vodi buržuazija, ker nima končnega cilja, temveč teži za tem, da danes poveča profite, ne glede na daljšo bodočnost.

Proletarijat, kot razred, ki mu je v interesu, da se odpravi vsaka eksploatacija človeka od drugega, je že samo po tem poklican po zgodovini, da se bori za novo človeško družbo brez izkoriščanja in zatiranja enega človeka od drugega, enega razreda od drugega. Delavno ljudstvo je faktor revolucionaren — ako je dovolj močno, pravilno organizirano in ako izvaja pravilno taktiko — ima dobro vodstvo. Če pa ni tako, se lahko zgodi, da je tudi delavno ljudstvo orodje reakcije v gotovem času.

Taktika delavskega razreda mora biti torej predvsem revolucionarna v dejanjih, a ne samo v besedah, to je ona mora voditi akcije širokih množic tako, da se človeška družba razvija k napredku, zmanjša zatiranje in zmanjša izkoriščevanje. N. pr.: ako vidimo, da je v SHS veleposestvo in buržuazija nesposobna, fevdalno nadahnjena, nesvobodna in nesvobodoljubna, a je kmeško ljudstvo organizirano in bolj svobodoljubno, potem mora biti taktika delavskega razreda, podpirati v boju za svobodo kmetško ljudstvo. Ne samo s propagando, z besedo — temveč z dejanji — z akcijami množic.

Moč delavnega ljudstva je v njegovi zavednosti, ki se zrcali predvsem v številni moči organizacije in dobri strategiji, dobrem vodstvu, kar je v najožji odvisnosti eno od drugega.

Pravilna taktika — močne organizacije.

Nepravilna taktika — slabe organizacije.

Pravilna taktika — zmaga za zmago.

Nepravilna taktika — poraz za porazom.

Poraz za porazom — uniči organizacijo.

Zmaga za zmago — krepi organizacijo.

Naša taktika ne sme biti osebna, boj naperjen proti posameznim osebam, temveč proti principom, sistemu, taktiki, ki jo ta ali oni zastopa. Samo buržuazija in malomeščanstvo vodi osebno politiko — ker se ona bori za osebne profite. Naša taktika se mora voditi razumno, mora izvirati iz globokega, ne površnega prepričanja, mora biti pogumna, a ne oločje predrzna, mora sloneči na znanju, ne na analfabetizmu v politiki, mora izvirati iz izkušenj, a ne iz eksperimentov, mora znati oceniti svoje in nasprotnikove moči — a ne precenjevati svoje, a podcenjevati nasprotnikove in narobe.

Taktika ne sme biti rezultat osebne sovraštva ali ljubosumnosti, temveč jo mora voditi ljubezen do človeštva in njegovega napredka.

Naša strategija mora biti smoterna in po načrtu. Boriti se moramo za vsakodnevne tudi majhne pozicije. Osvojene utrditi in šele potem nove osvajati z novimi močmi.

Nasprotniku ne pokazati vseh kart, ker ga na ta način okrepiš, a sebe oslabiš.

Če smo slabi, bomo iskali zaveznikov — toda ne bomo postali njihovi zavedni ali nezavedni (politika na ljubljanskem magistratu) sluge, temveč bomo zvesto vršili samo dogovor.

Taka mora biti taktika delavskega razreda. Samo s to taktiko lahko proletarijat reši svojo zgodovinsko nalogo. Naš nasprotnik velekapital pa skuša zvrniti proletarijat ali v oportunistično taktiko ali pa v takozvano taktiko revolucionarne fraze. On namreč dobro ve, da je rezultat ene in druge — poraz ter slabost delavskega razreda. Vodstva večine delavskih organizacij v Sloveniji so danes napojena od ene in druge taktike. O pogrešnosti prve smo mi pisali skozi 4 leta ter pokazali vso njeno pogubnost.

Danes, ko reakcija dviga drzno svojo glavo, pa je neobhodno potrebno, da dvignemo glas proti takozvani taktiki revolucionarne fraze, zato ker v takem času ta taktika dovede do polne nemoči delavskega razreda ter ga na ta način indirektno peha v naročje reakciji, prethvarja v orodje reakcije. Delavstvo namreč zgubi zaupanje v svoje organizacije ter ali trumoma prestopa v reakcionarce (klerikalce, radikale in fašiste) ali pa ostane po večini brezbrizno. Eno in drugo pa je za proletarijat in za revolucionarni napredek družbe pogubonosno.

Kateri so znaki te pogubonosne taktike?

Predvsem je te vrste taktika vselej na dnu individualna, osebna, izvajana od ljudi, ki jih ne vodi njihovo prepričanje, znanje, skušnje,

njihov pogum in ljubezen do človeške družbe, temveč osebna ambicioznost, biti za vsako ceno voditelj, kljub nesposobnosti dvigniti svoj socialni položaj.

Zato vsaka taka taktika stremi za tem, da postanejo organizacije čim manjše. Vsakega sposobnega in zavednega tovariša — ven iz organizacij, ven za vsako ceno, tudi s pomočjo laži, obrekovanja, intrig. Obdati se deloma s koristolovci, ki so plačani, da trobijo v en rog — deloma s fanatiki ideje, ki postanejo na ta način žrtve. Za to je posebno pripravna mladina, ki v svojem lepem navdušenju za idejo, navadno ne vidi za to taktiko revolucionarne fraze pravega ozadja.

Stvarjanje kotelij v vodstvu, nedemokracija v organizaciji, nelojalnost napram opoziciji, politični puči v lastni organizaciji — to so prvi in tipični znaki take taktike na znotraj!

Ker postanejo organizacije majhne — je izključena vsaka večja akcija. Kjer pa je še organizacija velika, se jo vrže v večjo akcijo, da propade in se zmanjša. Odgovornosti nikdar nobene.

Zato pa, ker ni možnosti akcije množic, postaja tem živahnije kričanje, toda vselej tam, kjer nikdo ne sliši. Napram buržuaziji odkrit, pokažeš ji enostavno vse karte, nasproti tovarišem, sodrugom iz delavskega razreda tajna diplomacija, važne fizijonomije.

Čuta odgovornosti nikdar nobene: Vseeno, če vse hudič vzame! Danes kriči: »Živela zmaga!« (kadar je zmagal brez boja ali kadar je zmagal kdo drugi z bojem kje daleč) — jutri, ko ga prime nasprotnik za vrat, kriči koš defe: Na pomoč, »sodrug!« — včeraj še »barabe, capini!« (Glej oklic proti Orjuni.)

Danes kriči »Živela enotna strokovna organizacija«, jutri lahko mišljeno razkolje isto organizacijo.

V času, ko so preganjane ali zatirane druge stranke, se škodoželjno smeješ, češ le naj jih, sami so krivi — mesto, da se boriš pogumno in odločno proti vsakemu takemu zatiranju, čeravno je zatiran morda tvoj politični nasprotnik.

Kaj razredni interes, kaj revolucionarni interes! Samo, da imamo veselje trenutnega uspeha!

Kratkovidna politika do konca nosu — in snemanje zvezd z nebal

Nesposobnost izvršitve in vodstva najmanjše praktične akcije mora prikriti gostobesednost in visoke fraze.

To so tipični znaki vsake take sektanske politike revolucionarnih fraz — s kontrarevolucionarnimi rezultati.

Proletarijat — delavski razred, široke množice, te politike ne razume. On gubi vedno bolj in bolj zaupanje v svojo razredno stranko, odpada k najaktivnejšim meščanskim strankam, postaja torej orodje reakcije — ali postaja brezbrizen.

A reakcija vsak dan drzneje dviga glavo.

Življenje proletarca je vsak dan neznosnejše.

Mezda kvalificiranih v Ljubljani pada že pod 100 kron, a za živeči je v Ljubljani potrebno najmanj 300 kron.

Skraini čas je, da se najzavednejši del delavstva zdravi in vodi edino pravilno in edino revolucionarno politiko, za katero smo se borili zadnjih pet let.

To se pa doseže samo s pomočjo pravilne taktike enotne fronte, s pomočjo katere se ustvarjajo široke organizacije, vodijo množice v uspešne boje, — a ne v poraze. — Dоследno svoji pelleni politiki smatramo, da je v današnjem času dviganja reakcije taktika glavno in bistveno vprašanje delavskega razreda v Sloveniji. Z njo je v najtesnejši zvezi, da morajo proletarske organizacije biti zgrajene na podlagi demokracije, a ne birokratičnega centralizma.

L. K.

Svetovni politični položaj.

(Revolucija ali profirevolucija?)

Jasnejše kot kdaj se danes deli Evropa v dva dela: v revolucionarno-proletarsko in profirevolucionarno-konservativno, meščansko. Glavni revolucionarni tabor predstavlja zveza ruskih sovjetskih republik, kontrarevolucionarna armada pa ima svoj generalni štab v Poincaréjevi Franciji.

Sovjetska Rusija razpolaga z disciplinirano številno armado, ki je v primeru s svojimi sosedi tudi dokaj dobro oborožena. V notranjščini Rusije ni sovražne sile, ki bi prišla kot važen profaktor v poštev. Gospodarske razmere se boljšajo, režim se konsolidira. Kot aktivni sili revolucionarnega proletarskega gibanja se morata šteti tudi delavski vladi v Turingiji in na Saškem, izhajajoči iz koalicije komunistov s socialnimi demokrati. Ti dve delavski vladi se opirata na zaupanje večine ljudstva in pa — kar je v sedanjih razmerah še važnejše — na dobro oborožene delavske stotnije. Končno se Rusija more oslanjati še na več ali manj močno revolucionarno delavsko gibanje v drugih državah. Te delavske množice seveda ne prihajajo v poštev kot aktivne sobojevnice rdeče armade, pač pa lahko več ali manj ovirajo svoje reakcionarne vlade v boju proti Rusiji. Brez dvoma je danes najmočnejši in najpomembnejši proletarski faktor, ki lahko svoji vladi onemogoči vojno proti Rusiji, angleška delavska stranka. Od ogromne važnosti so tudi proletarske množice v Nemčiji, realna moč obeh delavskih strank: komunistične stranke in socialdemokracijske stranke Nemčije.

Že pri površnem pregledu moramo na žalost ugotoviti, da se kontrarevolucionarni tabor vedno bolj širi in organizira. Proletarski razred je še mlad, poln bujnega življenja, zato dela napake. »Delavske novice« so neprestano priporočale kot edino pravilno taktiko enotno fronto proletarijata, čim tesnejše združenje delovnega ljudstva. Z drugimi besedami: mi smo že zdavnaj hoteli to, kar se zdaj izvaja na Saškem in v Turingiji. Namesto enotne fronte pa je divjal najhujši boj v lastnih proletarskih vrstah. Posledica: fašistovska diktatura v Italiji, vojaška diktatura na Španskem, bela Madžarska, bela Bavarska, reakcija v vseh deželah Evrope, popolna nemoč delavskega razreda v Jugoslaviji.

Docela pravilna je bila naša stara trditev, da se razrušeno svetovno gospodarstvo ne da ozdraviti v znamenju demokracije, ampak le potom diktature proletarijata ali pa diktature kapitala. Zdaj je to že vsakomur jasno. Iluzije o demokraciji ginejo... Vedno močnejša postaja

reakcija, ki ima v boju med Delom in Kapitalom na žalost inicijativo v rokah. Srednje plasti (meščanske demokratske stranke, socialna demokracija) zgubljajo na vplivu, na moči in na številu in se razkrajajo. En del prehaja v tabor meščanske profirevolucije, drugi del v tabor proletarske revolucije. Značilen je ta pojav zlasti v Nemčiji. Tam danes še vlada takozvana meščanska demokracijska diktatura, sestavljena iz levih in centrističnih meščanskih strank in iz socialne demokracije; bori pa se ima z velikanskimi težkočami. Brezposelnost, brezvrednost valute, pomanjkanje živil, popolna gospodarska katastrofa prete združuje spopad med skrajno reakcijo in revolucionarnimi proletarskimi množicami. Če se tej diktaturi sredine ne posreči urediti gospodarskih razmer, je njen padec gotov. Tedaj nastopi v Nemčiji odločitev, ki jo bo izvedlo — orožje. Ali diktatura kapitala ali delavska vlada?

Nemčija bo bojišče svetovnega spopada med Delom in kapitalom. Jugoslovanski proletarijat, zdrobljen in neorganiziran, bo po zaslugi svojih nesposobnih in skreganih voditeljev pač primoran igrati vlogo gledalca pri odločilnem boju, kjer se bo pisala zgodovina človeštva, pa tudi njegova usoda bodočih let.

V. Fabjančič.

Politika »Delavskih Novic« — »Stranke Delavnega Ljudstva« in mednarodni delavski pokret.

Kako pravilna je bila taktična linija, ki jo je zastopalo uredništvo »D. N.« in ki je jasno izražena v akcijskem programu Stranke Delavnega Ljudstva, sprejetem na Kongresu Enotne Fronte enoglasno in enodušno, je najboljši dokaz dejstvo, da je nekoliko pozneje internacionala in cela vrsta proletarskih strank, dobesedno sprejela in zaključila iste glavne politične parole, kot so jasno in precizno izražene v akcijskem programu.

Ali kaj programi, kaj dejstva, kaj politična doslednost, kaj prepričanje in privrženost rev. pokretu! Vse to nič ne vpliva na ljudi, ki vodijo osebno politiko. Oni bodo še dalje kričali: To je oportunisto itd. Zato vse to, ker njihove odnose do drugih ljudi ne regulirajo dejstva, politično prepričanje in interes revolucije — temveč osebno sovraštvo.

Toda nobena mrznja ni trajna — revolucionarni pokret pa je trajen. Delavski razred, ki čustvuje predvsem in najbolj socialno, bo šel preko te mrznje na dnevni red in nadaljeval svojo pravilno taktiko.

L. K.

Bolgarski komunistični voditelj Dimitrov o neuspeli delavsko-kmečki revoluciji na Bolgarskem.

Po porazu delavsko-kmečke revolucije, ki so jo vodili bolgarski komunisti in zemljoradniki proti meščanski diktaturi Cankove vlade, je pribežalo večje število voditeljev vstaje v Jugoslavijo. Med njimi sta bila tudi znana komunistična voditelja Kolarov in Dimitrov. Belgrajska režimska »Politika« prinaša razgovor svojega dopisnika z Dimitrovom v niškem taborišču, kamor so prepeljali bolgarske begunce. Ni dvoma, da je »Politika« pobarvala ta razgovor na svoj način. Dimitrov je baje izjavil sledeče:

»Ta pokret se tolmači pri vas napačno. Vi mislite, da je bila to komunistična vstaja, ki je imela za cilj vpostavitve sovjetske oblasti, da napravi iz Bolgarske drugo Rusijo. To ni točno. Ta revolucija je v stvari spontani narodni pokret. Sam narod, zemljoradniki, združeni z delavstvom, s komunisti se je dvignil proti režimu tiranije, zločinsev, pljačke in nasilja. Na nesrečo ta narod ni imel orožja, bil je golih rok

in poskus je propadel. Naravno so pripomogle k temu tudi druge okolnosti. Dočim je šel narod naprej z jedneno voljo, a praznih rok, so Makedonci in ruski monarhisti, ki so edini rešili Cankov režim, ker vojaka ni hotela proti nam, proti svojim bratom, imeli na razpolago topove, mitraljeze, aeroplane in celo tanke. Rusov, ki so se borili proti nam, je bilo okrog 10 tisoč, istotoliko Makedoncev, dasi so se slednji, ko je izbruhnila vstaja, razcepili v desničarje in levičarje. Levičarji so odklonili borbo proti nam, desničarji s Todorom Aleksandrovom na čelu pa so nas najkrvoločneje klali.

V ostalem je bilo v vrstah vstašev mnogo več zemljoradnikov nego komunistov. Uporniki, ki sva jih vodila jaz in Kolarov, niso absolutno nikogar ubili. Vladnih uradnikov in pristašev po mestih, ki smo jih zavzeli, se nismo niti dotaknili. Vladne čete, Rusi in Makedonci pa so nasprotno klali vse. Tudi žene in otroke, in to delajo še sedaj. Še

dandanes hodijo po vaseh in mučijo, ubijajo in pljačkajo mirno prebivalstvo.

Naravno, da jim bomo znali to poplačati. Krvoločna Cankovova vlada, ki je vsilila narodu režim krvi, pušk, nasilja, zločinstva, mora pašti. Narod sam jo bo vrgel in kaznoval.

Nekdo je dejal: brez poraza ni zmage — to pravim tudi jaz. Bolgarski narod je doživel poraz, ker je to prva revolucija, ki jo je doživel; doživel bo zelo kmalu tudi zma-

go, ki ostane trajna, večna. Poljedelci in delavci ostanejo združeni in z združenimi silami bodo zmrčili reakcionarje in njihove krvoločke Makedonce. Ustanovili bodo svojo narodno vlado poljedelsko-delavsko.

In potem? — Tako je končal Dimitrov svojo izjavo — **potem bo ta vlada proklamirala perzonalno unijo z Jugoslavijo. Ta ideja nas je vodila, nas vodi zdaj in nas bo vodila, dokler je ne uresničimo; zakaj samo njeno uresničenje bo spas bolgarskega naroda.**

Naše stališče glede strokovnih organizacij.

V svoji prvi številki z dne 28. oktobra 1921. so prinesle »Delavske Novice« proglas z naslovom »Smerice Delavskih Novic«, ki ga je sestavil sodrug Lovro Klemenčič, odobrili pa so ga glavni delavski zaupniki v Sloveniji. Glede strokovnih organizacij stoji v tem manifestu sledeče:

»... Delavstvo mora iskati in najti poa do institucij, ki bodo združevale vse politične struje delavcev in poljedelcev v Jugoslaviji.

Prvi korak v boju za take institucije je združitev vseh strokovnih organizacij in pa

enočnost gospodarskih, produktivnih in konsumnih zadrug.

Strokovne organizacije kot bojne gospodarske organizacije delavstva imajo zlasti danes popolnoma enake interese ne glede na različne politične frakcije, ki jih je rodila globoka socialnoekonomska kriza SHS. A enaki interesi zahtevajo tudi enotno organizacijo.

Delavec je napram delodajalcu brez moči, dokler se ne združi v svojo delavsko strokovno zvezo. V

srednjem veku so mojstri načelovali in vodili razna društva svojih pomočnikov. Nekaj sličnega opazujemo tudi danes, ko se je posrečilo delodajalcem, da so potem svojih političnih strank strokovno organizirali nezavedne delojemalce.

In dočim so delodajalci strokovno organizirani v enotni zvezi slovenskih, hrvaških in srbskih podjetnikov, bankirjev in trgovcev, so delojemalci razbiti v 5 do 6, da še več strokovnih organizacij, izmed katerih je vsaka poedina samo privesek politične stranke, tako da je v vsakem podjetju, v vsaki tovarni po več majhnih strokovnih organizacij, ki si druga drugi mečejo polena pod noge in slabe odporno silo delavstva. Te zločine nad delavstvom mora delavstvo samo onemogočiti s tem, da povsod zahteva

enotne strokovne organizacije.

Še tako dobra socialna zakonodaja ostane samo na papirju, če ni močnih in enotnih strokovnih organizacij, ki pisane zakone spremene v delo.

Teh smernic se bodo »Delavske Novice« držale tudi v svojem tretjem letniku.

Skušnje zadnje rudarske stavke.

Sodrug iz Trbovelj nam piše: Tukajšnje delavstvo se je jako razveselilo poročila, da bodo zopet začele izhajati »Delavske Novice«, ki jih že 7 mesecev pogrešamo. Prepričani smo, da vas bodo vodila ista načela kot prej, zlasti pa da boste o vseh dogodkih poročali čisto resnično, kar pri drugih listih ni navada. Ne boste se povedali slovenskemu proletariatu cele resnice, če je še tako bridka in žalostna. Iz napak se bomo učili, ne pa obupavali. Naj v »Delavskih Novicah« zatorej odkrito in brutalno povem, zakaj je propadla zadnja rudarska stavka. Vzroki so po mojem mnenju ti-le:

1. Nepravilno razumevanje enotne fronte.
2. Nepripravljenost za dolg štrajk.
3. Slaba organizacija stavke, zlasti nesposobno vodstvo v Ljubljani.
4. Slaba propaganda.

Rudar.

Komarjevi zapiski.

Čudna zgodba o »kuluku« in slovenski avtonomiji.

Bilo je poleti ob pasjih dneh leta 1923. po rojstvu Gospodovem. Narod slovenski se je boril proti vsemu, kar naj bi mu bilo vsiljeno iz Belega grada: proti mislim, proti besedam in proti dejanjem.

Bil pa je v tistem Belem gradu, ob tistem času parlament, od koder je prihajala milost in nemilost narodom: in v tistem parlamentu so bili ob tistem času tudi Slovenci, ki so govorili »da« in »ne« k milostim in nemilostim.

In v tem parlamentu so sklenili nekaj, kar je bilo nemilost v besedi in dejanju: da bo vsak zadel na rame, močnejše ali slabše, kramp, motiko in lopato in šel kopat, odkopavati in odmetavati po cestah in potih, mostovih in prelazih; da postanejo ceste bele, poti zložne, mostovi varni, ovinki ravni in da oznanjajo piramide, vzpenjajoče se k nebu, svetlo slavo teh treh narodov.

Vsemu temu so dali ime »kuluk«. Narod slovenski pa ni hotel o tem ničesar vedeti; beseda je bila tuja, za ceste, mostove in poti, je plačeval davke, na dede in pradede, ki so zidali piramide za časa slavne vlade Njegovega Veličanstva Franca Ksaverija Tutankamena, pa je pozabil, ker je narod brez zgodovine.

Bil pa je v tistem času v Ljubljani velik shod, kamor naj bi prišli vsi: od severa in juga, vzhoda in zapada, peš in na konjih, hodeč ali vozeč se, s pečo in povhovo, rdečo marelo in harmoniko, bos in v šolnih, gošpodje in berači.

In da bo imelo ljudstvo kruh in igre in piramide, drugi pa tudi zaslužek z zabavo, kakor v davnih dneh, ob časih Tutankamena in Nerona, se je sklenilo, da se zgradi velik »Stadion«.

Potem pa so sklenili in razglasili slovenskemu narodu: »Narod, tepan od vseh in od nikogar priznan,

kvišku srca! Vzemi v roke motiko, kramp in lopato in pridi na »kuluk« na »Stadion«, kakor so hodili tvoji dedje in pradedje za časa slavne vlade cesarja Ksaverija Tutankamena, ko je bil kranjski deželni glavar Ramzes III. in župan deželnega stolnega mesta Ljubljane Peter Artakserks. Narod, pokaži, da nisi od danes, ampak da imaš za seboj šeststisočletno zgodovino, ki neusmiljeno terja svoja prava«.

Pa so romali na »Stadion« stari in mladi, bogati in ubogi, objestni in trudni, moški in žene. In so delali s strastjo in ljubeznijo in peli slavo svojim voditeljem, ki so jim odkrili zgodovino Ramzesa in »kuluk«.

Takrat je dosegel »kuluk« svoje poveličanje, kajti vsakdo se je čutil ponižanega in osramočenega, če ni našel v »Slovincu« svojega imena med tistimi, ki so se blestela pod napisom »Naš kuluk«.

Bilo je zadnji večer, ko so sijale zvezde na nebu, prepevali kulukaši in se je delo bližalo h koncu. Naenkrat pa so vsi obstali in v strahu strmeli: proti »Stadionu« je korakala žena, čezmerno visoka in suha ter od vrha do tal zavita v črno. Najpogumnejši jo je vprašal:

»Kam greš?«

»K svetemu Križu leč«.

»Kaj te goni k temu pregrešnemu koraku?«

»Ker mi ni življenja tam, kjer vlada »kuluk«.

»Kdo pa si?«

»Slovenska avtonomija«.

Odšla je brez besed proti kraju svoje smrti, kulukaši so nekaj časa gledali za njo, potem so dovršili delo in se pozno vračali v mesto.

Da se da duška ogorčenju nad smrtjo Slovenske avtonomije, so bile pozvane vse slovenske občine, da svedčano protestirajo proti »kuluku«, ki je zagrešil njeno smrt. Obenem je bilo sklenjeno, da postavi zadruha, ki ima v zakupu »Stadion«, iz čistega dobička »Stadiona« na primer nem mestu Slovenski Avtonomiji spominek.

J. Komar.

Bog živi naše vrle poslance!

V prejšnjih tednih je prišel v parlamentu na razpravo predlog, da se zvišajo poslancem dnevnice; in sicer od 180 na 300 Din dnevno.

Predlog so stavili poslanci; o predlogu bodo sklepali isti poslanci: blagor tebi, o srečni predlog, kajti uho ni ... pa pustimo to!

In bilo je neposredno pred glasovanjem o predlogu, torej pred glasovanjem, ali naj dobi poslanec dnevno 120 Din več ali ne.

Takrat pa se je zgodilo nekaj čudnega: nekateri poslanci so naenkrat izjavili, da bodo glasovali proti predlogu, češ: ljubi žep svojega bližnjega, kakor svoj lastni žep.

To so rekli in so to tudi storili.

Pri glasovanju je bil potem predlog z veliko večino sprejet in vsak poslanec bo dobil dnevno 120 Din več.

A človeška zloba ne pozna mej, pravi sveto pismo. In da se ta resnica še enkrat potrdi, so začeli nekateri govoriti in obrekovati, da so ti poslanci glasovali proti predlogu zato, ker so natančno vedeli, da bo sprejet predlog tudi proti njihovim glasovom.

To so govorili samo zato: ker so prvič zlobni in ker so drugič tisti poslanci, ki so glasovali proti predlogu — Slovenci!

Zato smo vsi takoj vedeli, koliko so vredne te govorice.

Da pa razpršijo vsak sum svojega glasovanja, so sklenili naši vrli poslanci, da bodo dali povišek svojih dnevnice na razpolago za namene slovenske avtonomije. To bo letno okroglo 900.000 (devetstotisoč) dinarjev.

To je že lepa vsota in potem: ta dobrotljivost in požrtvovalnost!

J. Komar.

Zahvala.

V Jugoslaviji predstavljajo oficirje s severa na jug in z zapada na vzhod. Zakaj, tega ne vemo, ker

nismo niti oficirji niti vojni ministri in še marsikaj ne.

Tisti pa, ki je prestavljen, robanji in morda upravičeno — ali pa ne.

Potem začne robaniti družina: iz potrebe in nevolje.

Nato pridejo prijatelji: iz simpatije.

Potem list, na katerega je naročen: iz morale.

Nato stranka, kateri pripada ali naj bi pripadal: iz pravicoljubnosti.

In slednjič cel narod: ker je taka zapoved in navada.

Pa gre od ust do ust: »Naš vrli Radetzki, naš odlični princ Evgen, ki ni nikdar prikrival svojega narodnega prepričanja in je bil delaven ud vseh naših narodno-obrambnih društev in plesov ...

Učitelj pa, star, siv in sključen je vse gledal, poslušal in ni razumel.

Potem pa je vzdihnil: »Zahvalim te, o gospod, da ni spadala za časa Suštersiča in Kreka pod kranjski deželni odbor Samara in Čeljabinsk, kajti moje kosti bi bile gnile v tamošnji zemlji.«

J. Komar.

Poslednost in še marsikaj.

Pravijo, da so ljudje danes nestanovitni, vihravi, nedosledni in še marsikaj. Pod zadnjo besedo si lahko vsak misli, kar se mu zdi.

In ne samo poedinci, ampak tudi skupine in stranke: celo politične. To bi bilo žalostno, če bi bilo res: pa ni.

In da to ni res, se vidi iz sledečega.

Slovenska Ljudska Stranka (SLS) je dobila pri zadnjih volitvah skoro vse mandate, ker je rekla, da se bo borila za avtonomijo Slovenije. Zato je v redu eno in drugo.

Prišli pa so ljudje in še prihajajo, ki govore, da SLS drugače govori in zopet drugače misli in še marsikaj. (Glej konec prvega stavka!)

In da napravi konec tem neosnovanim govoricam, bo sklenila SLS v prihodnjih dneh, da zahteva za Slovenijo ne samo politično, ampak tudi cerkveno avtonomijo, da pride ljudska volja do popolnega izraza in veljave.

Da: to bo sklenila in mi bomo čitateljem pravočasno priobčili ta sklep.

In tega sklepa je človek vesel, iz srca vesel, dvakrat vesel, danes: ko so ljudje nestanovitni, vihravi, nedosledni in še marsikaj.

J. Komar.

Dopisi.

PISMO HRVATSKIH TOVARIŠEV.

Dragi drugovi! Mi smo se veoma obradovali šlo izlaze Radničke Novine v Ljubljani opef. One su u najvećem vremenu za vreme najvećeg terora bile i nama ovde silna duhovna opora, koja nam je donela i pravilnu iniciativu i pravilne upute za našu taktiku i politiku. Nažalost nesposobnost i lične ambicije ovdašnjih vodja bacile su radnički pokret u Hrvatskoj u taku veliku krizu, da će trebati mnogo mnogo raditi pa da postignemo ono, što je pre dve godine već bilo. Premda se danas o nekom ozbiljnom radu, pokretu jedva može govoriti, mi ne gubimo nade. Održavamo stalne veze sa svim jednomišljenicima, kojih ima osobito u industrijskim centrima sve više i više, jer osećaju na svojim ledima, kuda vodi politika revolucionarnih fraza, koja je tek maska za nesposobeost i nered ambicioznih vodja. Naši sumišljenici samo drže još ono malo sindikalnog pokreta, što se očuvalo u Hrvatskoj. Mi se čvrsto nadamo, da će radnički pozdraviti — ako budemo neumorno radili na prosvetčivanju masa. Zato pozdravljamo izlazak »Delavskih Novica«. Na priložene adrese naših drugova šaljite list. Medju drugovima u Zagrebu sakupili smo kao prvu pomoć 837 dinara. Mi se ne trebamo bojati nikakvih teškoća, jer je naša stvar velika i pravedna.

ZAGORJE. Tudi tu je cela vrsta delavcev, posebno pa zaupnikov odpuščenih. Nekateri so odšli v

Senjski rudnik ali drugam v Srbijo iskati dela, vendar se jih je že več vrnilo iz Srbije, ker tam vladajo take razmere, da je težko vzdržati. Drugi so se odpravili v Krapino, dosti jih je pa še, ki so povsem nepreskrbljeni. Bojevni duh zagorskega delavstva nikakor ni zlomljen navzlic ječam in preganjanju. Postaja pa jasno tudi onim, ki dozdej tega niso videli, kako usodepolno napako so zagrešili oni, ki so 14. aprila t. l. prenačljeno prevrnili dotedanjo samostojnost razrednih delavskih organizacij v Sloveniji in jih brez preudarka in brezpogojno podredili vodstvu v Belgradu. Sodrug Klemenčič, Fabjančič in drugi nikdar niso nasprotovali združitvi delavskih organizacij v čeli državi, pač pa so svarili pred prenačljenimi koraki. V Sloveniji je bilo delavstvo do spomladi še kolikortoliko organizirano, močna je bila zlasti Zveza Rudarskih Delavcev, na Hrvaškem in v Srbiji pa je vse polno voditeljev, ki se med seboj kregajo in prepirajo za prvenstvo, strokovnih organizacij pa ali sploh ni ali pa so tako slabe, da nam ne morejo nič pomagati. Zato je bilo potrebno delavski pokret najprej konsolidirati v Sloveniji in tu ustvariti močno enotno fronto. Medtem bi se prepri med sodrug na Srbskem in na Hrvaškem enkrat menda že nehali in bi se lahko tudi tam začelo temeljitejša delala. S srbskim in hrvaškim organiziranim delavstvom bi se potem mi Slovenci združili, toda tako, da bi imel slovenski delavski pokret tisto veljavo in vpliv v centrali, ki mu po njegovi solidnosti pripada. Zgodilo se je pač vsled nepremišljenosti in raznih drugih vplivov drugače. Sodrug general brez armade v Belgradu, ki ne poznajo razmer v Sloveniji, so poslali naše slovenske organizacije v težke boje, pomagati pa nam niso mogli nič. Tako bi bila zadnja rudarska stavka le tedaj uspešna, če bi se ji bili kompaktno priključili tudi rudarji v Bosni, na Hrvaškem in v Srbiji. Zato bi bilo potrebno solidnih strokovnih organizacij, teh pa tam doli za enkrat še ni. Tako pa je navzlic vsej naši požrtvovalnosti in hrabrosti prišel poraz. Zato pa kličemo sodežom na jug: »Manj komandirajte pri nas in več in boljše organizirajte sebi! V tej stavki smo dobili ravno z juga štrajkbreherje, glejte, da bomo prihodnjič imeli z vaše strani aktivno podporo močnih, discipliniranih, enotnih strokovnih organizacij!«

HRASTNIK. Hrastniška dolina je po zlomljeni rudarski stavki kot za puščeno. Gostilne so prazne, vsi rudarji hite z dela takoj domov. To je tudi razumljivo, kajti beda in pomanjkanje je prišlo nad rudarje in njihove družine, treba je plačevati dolgove, zraven pa se mora tudi sedaj živeti. To je težko, neizmerno težko. Pretekli bodo meseci in meseci in še se ne bodo zacelile rane, ki jih je vsekali zadnji poraz po junaški, hrabri borbi. Tisti, ki so bili sprejeti nazaj na delo, so izpostavljeni največjim šikanam paznikov in kapitalističnih hlapcev, češ: »Prejste bili vi na vrhu, sedaj smo pa mi!« Za najmanjšo navidezno ali resnično napakico se rudarjem nalagajo občutne globe, tako da so sedaj za služki v resnici nižji, kot so pa bili pred stavko. — Najtežje pa je seveda trpljenje tistih, ki so bili odpuščeni z dela. Koder iščejo službe, povsod jim sledi maščevalna roka hrboveljskih magnatov. Nekateri si iščejo bori kruh s tem, da sekajo v gozdovih. Tisti, ki imajo kak ostanek pohištva, ga bodo prodali in se izselili na Francosko. Tako bodo morali po svetu domači sposobni in kvalificirani delavci. Posebno se mora pohvaliti značajnost strokovnih funkcionarjev, ki nočejo nasesti mamljivim obljubam in rajše ostanejo brez dela ter pojdejo po svetu, kot pa bi zatajili svoje sotrpine in s prošnjami ali pa z neznačajnostjo bili zopet sprejeti v službo. »Vzemite vse v službo, ki so odpuščeni, na račun sotrpinov pa se ne damo podkupiti!« To je njihov odgovor. —

Podružnica »Zveze rudarskih delavcev« v Hrastniku je odprta, vendar se pravo delovanje še ni pričelo, ker je masa vsled prevelikega terorja zapadla v neko apatijo. Navzlic temu pa bo potrebno pristopiti ponovnemu solidnemu organiziranju. Kajti brez močne strokovne organizacije je vsak boj za izboljšanje sedanjega obupnega položaja nemogoč.

TRBOVLJE. Dočim vidiš po ulicah in po gostilnah stavkokaze in trboveljske hlapce, kako se vesele in popivajo, bahačo noseč razne znake na svojih prsih, se premagani rudarji drže v svojih tužnih stanovanjih, kadar pridejo s trudopolnega dela. Premagani za enkrat, in sicer ne po lastni krivdi, pa tudi ne za vedno. Storjene napake se bodo popravile, seveda bo treba veliko časa in truda, da se zopet postavi organizacija, sposobna za mezdne boje. Lokali centrale in podružnice Zveze rudarskih delavcev so zaprti in zapečateni. Prva naša zahteva je, da se lokal nemudoma odpre in organizaciji dovoli delovanje. ZRD je glasom svojih pravil strokovna in nepolitična organizacija rudarjev in ni nobenega zakonitega razloga, da se ovira in ustavlja njeno delovanje. V ZRD je prostora za vse rudarje brez razlike strank, nad njo ne komandira, ne sme komandirati in tudi ne bo komandirala nobena politična stranka. Trboveljski proletarijat je sit notranjih strankarskih bojev med delavstvom, ki vodi v pogubo in je odločen v svoji Zvezi rudarskih delavcev obnoviti organizacijo, ki bo združevala vse rudarje za gospodarske in strokovne boje in jih bo, brez ozira na vse politične in strankarske klativiteze pripravljala in privajala k boljšim delovnim pogojem. Zahtevamo nadalje, da se zaprti sodrug takoj izpuste iz ječ, ker se jim ni dokazala nobena krivda.

Tedenske novice.

Delavska vlada na Saškem. Kar so »Del. Nov. vedno priporočale in kar so zaostali duhovi pobijali kot oportunistično, se je zgodilo na Saškem, seveda nekoliko kasno, kot je to pač navada. Komunisti so stopili v socijaldemokratsko vlado, kjer imamo zdaj dva komunistična ministra. Ta delavska vlada ima za cilj: obrambo republike in delavske socijalne zakonodaje. Kabinetni šef ministrskega predsedstva je znani komunistični voditelj Brandler. Berlinska centralna vlada je brž nastopila proti saškemu ministrstvu enotne fronte in je naložila general-lajtnantu Müllerju, ki ima po izjemnem zakonu poveljstvo, da **razpusti delavske slothije**, ki sestojijo v večini iz komunistov. V Lipskem so izbruhnili nemiri. Glasilo ministrskega predsednika Nemčije Stresemana, »Zeit«, piše povodom sestave socijalistično-komunistične vlade v Turingiji na Saškem: »Sovjetske filijale ne moremo trpeti v naši državi!« Pričakujejo se ostri konflikti med centralno vlado in obema delavskima vladama. Po zadnjih vesteh je pruska »Reichswehr« vkorakala v Dresden.

Diktatura centruma na Nemškem sprejeta. — Pooblastilni zakon, ki uvaja na Nemškem diktaturo proti desnim reakcionarjem na eni strani in komunistom na drugi strani, je bil 13. oktobra sprejet v nemškem parlamentu s 316 proti 24 glasovom. Nemški nacionalisti in komunisti so zapustili dvorano. Komunistični poslanec Fröhlich je prebral izjavo, v kateri se delavstvo poziva, da se z orožjem v roki in z generalnim štrajkom upre vojaški diktaturi.

Koliko je Nemčija plačala vojne odškodnine? Skupna vsota, ki jo je zavezniška reparacijska komisija doslej sprejela iz Nemčije v denarju, v naturi in v nepremičninah znaša 5494 milij. 782.600 zlatih mark. Od tega je dobila kraljevina SHS v denarju 604.000, v naturi pa 203 milijone 764.000 zlatih mark.

Nemška marka je že slabši denar kot sovjetski rubelj. Dne 8. oktobra se je dobilo v Moskvi za en dolar 890 milijonov rubljev, dne 22. oktobra pa se je v Berlinu plačevalo za dolar 65 milijard mark. Potemtakem je sovjetski rubelj, ki je bil doslej najslabši denar na svetu, že sedemdesetkrat boljši kot nemška marka.

8 urni delavnik v nemških rudnikih. Te dni bo v nemškem parlamentu sprejet zakon, po katerem se v rudnikih zopet uvaja 8 urni delavnik. Tako izgublja nemško delavstvo eno socijalno pridobitev za drugo. Take sadove rodi razdor v delavskih vrstah. Še slabše je pri nas in vendar se »delavske« stranke koljejo med seboj na noži!

Državna konferenca čehoslovaške komunistične stranke. 20. in 21. oktobra se vrši v Delavskem domu v Kladnu državni kongres češke komunistične stranke. Pričakujejo se ostre debate med vodstvom in opozicijo, ki jo vodi poslanec Houser.

Tudi na Romunskem se kujejo zarote. V Bukarešti je policija zaprla 8 oseb, večinoma študentov, pri katerih so našli orožje. Policija trdi, da so ti študentje hoteli ubiti celo vrsto ministrov in politikov.

Znižanje plač čeških rudarjev. — Veliki generalni štrajk čeških rudarjev se je končal s kompromisom. Podjetniki so hoteli znižati plače za 25%, rudarji pa so hoteli pristati le na 5% znižanja. Po posredovanju predsednika republike Masaryka sta se obe strani pogodili na to, da se plače znižajo na 10 do 12%, narkar so vsi rudarji zopet šli na delo. Z znižanjem delavskih plač pa so se znižale tudi cene premogu in sicer pri črnem premogu za 4.55 čK, pri rujavem premogu pa 2.20 čK od meferskega centa. Doslej je stalo 100 kilogramov rjavega premoga 11 čeških kron in cent črnega premoga premoga pa 21.35 čK. Torej so se cene premogu znižale za približno 20 odstotkov.

Najnovejše vesti.

Volitve v Avstriji. Pri nedeljskih volitvah v Avstriji je bilo izvoljenih v parlament 81 takozvanih krščanskih socijalcev, 66 socijaldemokratov, 12 velenemcev, 6 kmečkih zvezarjev. Komunisti niso dobili nobene poslanca.

Separatistična renška republika. Separatisti v Porenju so zavzeli Aachen, Düsseldorf, Köln, Saarburg, Mainz, Düren, Nüsselsheim in celo vrsto drugih mest ter so proklamirali samostojno rensko republiko. Po najnovejših vesteh pa se je puč ponesrečil in so državi zvesti Nemci potisnili separatiste iz večine zavzetih krajev.

Krvavi boji v Nemčiji. V Nemčiji se vrše velikanski draginski izgredi. V Aachen teče kri, v Hamburgu in Bremenu je prišlo do krvavih bojev med delavstvom in policijo, ki je končno upor zadušila. V Berlinu so spopadi med gladujočo množico in policijo na dnevnem redu. V Leipzig in v Dresden je vkorakala pruska Reichswehr, da drži v šahu socijalistično-komunistično vlado na Saškem. V več mestih zahtevajo socijaldemokratske organizacije izključitev predsednika republike Eberta iz soc. stranke in izstop socijaldem. ministrov iz državne vlade. V Porurju so sklenili podjetniki odpustiti vse rudarje. Beda v Nemčiji je ogromna. Na Saškem se pripravlja generalna stavka. Ker je bilo prepovedano glavno glasilo komunistične stranke »Rote Fahne«, bo izbruhnila na Nemškem splošna stavka fiskarjev.

Železničarski štrajk na Poljskem. Na Poljskem stavkajo strojevodje v krakovskem in lvovskem okrožju. Stavka se je razširila na Rzesow, Tarnow, Jaslow, Nowi Sandec. Tovorni promet je ustavljen. Poljska marka rapidno pada.

Vojaška revolucija na Grškem je zadušena.

Pogovori.

Prijatelj Hlebec in »Del. Novice«. S Hlebcom sva že dalj časa dobra prijatelja. Ker se mi je zdel zanesljiv pristaš avtonomije strokovnih organizacij, za kar je bil silno vnet, je na moje in s. Klemenčiča priporočilo dobil mesto tajnika Zveze Neodv. Strokovnih Organizacij, da ne bi tega mesta zasedel Jaka Žorga, ki se nam je zdel politično omahljiv, a strokovno manj uporaben. Če je prijatelj Hlebec pozneje menjal svoje prepričanje, je pač to njegov greh, vendar sva še ostala prijatelja. »Glas Svobode« me je razoroženega večkrat prav neso družno napadel, pod napad se pa nihče ni podpisal. Nisem vedel torej na koga naj bom hud. Zdaj, ko je Jaka vzel popolno palico, ko je Boris ubral v Zagreb in mi Ciril zahrjuje, da je proti osebnemu obrekovanju, me je »Glas Svobode« zopet vsekali. Zdaj mi ne ostane drugega kot da primem za »ta sladke« svojega dobrega prijatelja Hlebca. Pred par dnevi mi je še zahrjeval pred pošto, da ga »Del. Novice« živo zanimajo in da bo sodel o njih še, ko izidejo. Nameste da bi držal besedo, je šel v tiskarno in dal postaviti v »Glas Svobode« članek, v katerem toplo zagovarja »legitimno« NRS Jadranske banke, meni pa prav neprijateljsko privošči zagovornišvo »nelegitimne« Štefanovičeve radikalne stranke. Tudi je moj prijatelj Hlebec vpisal gospoda policijskega komisarja Delinca med moje pristaše, češ da mi ga lahko zaenkrat odstopi, ker je pri njem že itak dovolj »komunistov«. Za to koncesijo se Hlebcu toplo zahvaljujem. — Še v sredo mi je prijatelj Hlebec obljubil enotno fronto njegove stranke z »Del. Novicami«. Takrat ni bilo med nama nič govora o tem, da on, Upravda Hlebec, zastopa »legitimno« radikalno stranko Jadranske banke. Dejala sva le, da bo zelo prav, če se proletarijat, ki so mu naši »levi revolucionarji« uničili organizacije, priključi akciji »Del. Novic«, ker k Hlebčevi stranki ne mara več priti. — Zdaj pa mi je »Glas Svobode« prinesel tako bridko razočaranje. Če mi nočeš, prijatelj Hlebec, skaliti nedolžnega veselja, govoriva o **proletarskih** organizacijah, radikale in Jadransko banko pa prepustiva drugim. Kaj bova rekla po takem grdem pisanju drugič, ko se srečava pred pošto?

V. F.

Iz upravnistva.

Današnji številki smo povsod priložili položnico. Mesečna naročnina stane 6 dinarjev, četrtletna 18 dinarjev in polletna 35 dinarjev. Naročnino je poslati potom položnice. Kdor se ne misli naročiti na list, tega prosimo, naj ga nam vrne s **položnico vred**. Kdor nam po treh številkah ne odpove lista, tega bomo smatrali za naročnika. Uredništvo in uprava se začasno nahaja v Knaf-ljevi ulici št. 18. (za opernim gledališčem) v prilličju, levo. Zčasne uradne ure so od pol 5. do pol 7. ure zvečer. Vsi dopisi naj se pošiljajo na ta naslov.

Za razne večje industrijske in druge kraje rabimo poštene in zanesljive kolporterje. Kdor želi postati kolporter »Delavskih Novic«, naj nam natančno javi svoj naslov in navede, koliko števil mu naj pošljemo.

Uprava »D. N.«

Iz uredništva.

»D. N.« bodo probčevale zanesljiva poročila iz posameznih krajev. Vsak sodrug in sodružica lahko sodeluje v našem listu, ki je splošno delavski. Dopisniki pa nam morajo naznaniti svoje ime in naj se izogibajo vsakih neopravičenih osebnih napadov.

Uredništvo.

Lastnik in izdajatelj: Konzorcij.
Odgovorni urednik: Lojze Dolenc.
Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.